

ELJÖN A FELHŐKÖN

Hangjáték

GOBBY FEHÉR GYULA

Szereplők: Ágnes
Dávid
Éva
János
Péterke
Kaszap
Hangok

(Általános zsvaj, edénycsörgés, valaki italt tölt a poharakba.)

DÁVID Csend legyen! Egy kis csendet kérek! *(Megkocogtatja a poharát)* Csend, rend és türelem! Köszönöm! Tudom, hogy sokan vagyunk, tudom, hogy legtöbben most látják majd életükben először Kaszap tatát, az én nagybátyámat, a jelen lévő három Kaszap testvér nagypját, az újvidéki Egység Sportegyesület egykori csillagát, a város nagyra becsült olimpiai bajnokát, a svédországi Malmö díszpolgárát, de azért tartunk rendet. Azért hívtuk össze a családot, hogy megünnepeljük hazalátogatását. Ha valaki harminc éve nem járt Újvidéken, annak minden változás nagy élmény. Ha valaki harminc éve nem látta családját, annak minden új arc meglepetés. Nem fogok hosszan beszélni, hiszen tudom, mindnyájan szeretnétek személyesen megismerkedni vele. Erre sor is kerül még ma este. Én mentem ki a surčini repülőtérre Kaszap József elé, és

tudom, ő legalább olyan kíváncsi miránk, mint amilyen kíváncsiak vagyunk mi őrá. Ezért most csak annyit mondok a jelenlevők nevében: Isten hozott, Kaszap József! És isten éltesen tovább is!
(*Nagy taps*)

HANGOK Hol az öreg? Talán eldugtátok előlünk? Nincs az ünnepelt, mire iszunk? Én Kaszap vagyok, szeretném látni a nagyapámat, miért nem engedtek hozzá?

PÉTERKE (*Gyermekhang*) Ajándékot hozott? Anyu azt ígérte, ma este ajándékot kapok.

ÁGNES Hallgass! Nem szégyelled magad, még valaki azt hiszi, nem szeretetből, hanem haszonlesésből jöttünk ide.

PÉTERKE Miért ne szeretnénk, aki ajándékot hozott nekünk? (*Nevetés*)

DÁVID A gyerekek igaza van. Miért ne szerethetnénk Kaszap Józsefet, még akkor is, ha ajándékokkal érkezett haza? Mi tudjuk, az a legnagyobb ajándék, hogy megláthatjuk őt, beszélhetünk vele, megszoríthatjuk a kezét.

JÁNOS Elaludt az öreg? Hova bújt saját unokái elől?

DÁVID Nem is bújt, nem is dugtuk, pihen egy kicsit a nagymama szobájában. Úgy beszéltük meg, a hosszú út fáradalmait kipiheni, hogy az első estét mindnyájunkkal együtt tölthesse.

PÉTERKE Nem vesztek el a csomagjai?

ÁGNES Ugyan, kisfiam, nyughass már! Ha nem játszol csendben a lányokkal, rögtön hazamegyünk!

DÁVID Minden csomagja szerencsésen megérkezett. Ő maga is itt van, csak egy kicsit fáradt volt, mikor megérkeztünk. Ne feledjük, hatvannyolc éves öregember.

JÁNOS Tisztelettel bánunk vele, tudtommal mindnyájan rokonai és hozzátartozói vagyunk.

ÁGNES Elég furcsa, hogy nem az unokáinál szállt meg, hanem idejött az unokaöccséhez.

DÁVID Fölajánlottam neki, hogy legalább az első napokban lakjon itt, bőven van hely nálunk.

JÁNOS Hely lehet bőviben, az ő helye nálunk van, mi vagyunk az ő vére.

ÁGNES Ha kész a vacsora, fogjunk hozzá, mert a gyerekek hamar elálmosodnak. A bemutatkozások után úgys ellátogat mindegyikünkhöz külön-külön is. Remélem.

DÁVID Biztosan. Az a terve, hogy alaposan megismeri a mai Újvidéket, meg le is akarja fényképezni a rokonságot. Erről mesélt nekem a kocsiban.

JÁNOS Küldtünk mi neki videofelvételt. Az unokák még szavaltak is neki születésnapjára.

DÁVID Akkor megyek, fölkeltem óvatosan. Ha a nagymama egyáltalán hagyta elaludni. *(Halk kattanás, hirtelen lárma)*

HANGOK Elment az áram. Ne ugrálj, a lábamon taposol. Anyu, miért van sötét? *(Székek tologatása, pohárcsörrenés)*

ÁGNES Vigyázat, valaki leverte az eszcájgot!

DÁVID Maradjatok ülve. Mindenki maradjon a helyén! *(Gyufacsör-gés. Sercen a láng)* Rögtön hozom a gyertyákat a konyhaszekrényből. Kis nyugalom. Romantikusabb vacsoránk lesz mint gondoltuk. *(Szünet)*

KASZAP Van itt valaki? *(Kis csend. Kattanás. A lámpa kapcsolója többször kattan)* Kiegett az égő. Még mindig régi minőségű égőket gyártanak.

ÉVA Nem a lámpával van baj. Áramszünet keletkezett.

KASZAP Éva? Te vagy az? *(Nincs válasz)* Te vagy. A hangod harminc éve minden éjszaka hallom. Malmö zúg körülöttem, de én a Duna csobogását meg a te hangod csengését hallgatom. Csak azért tudok elaludni, mert tudom, hogy ismét álmodni fogok rólad. *(Csönd)* Ahogy múlik az idő, egyre kevésbé különböztetem meg a valóságot az álmaidtól. Talán nem is fontos már. Fekszem az ágyban, hallom a hangod, mire vágyhatnék? *(Csönd)* Nem akarsz válaszolni? Megértelek. Nagyon megsértettelek. Nagyon bután. Nem kellett volna meg sem jelennem többé a szemed előtt. De el akartam búcsúzni tőled. Bocsánatot akartam kérni. Még egyszer. Személyesen. Tudom, hogy nem ér sokat az én esedezésem, de tartoztam vele. Gondolatban minden este elmondom Svédországban is. Hátha eljut valamiképpen hozzád. *(Csönd)* Itt vagy még? Itt voltál? Te szóltál hozzám? *(Csönd)* Bennem élsz. Félek attól, hogy meglátsz, és nevetni fogsz. Egész életemben önimádó voltam. Imádtam magas-

nak és erősnek lenni. Imádtam, hogy győzni tudtam a partnerek ellen. Imádtam, hogy bámulnak rám a lányok. Későn ébredtem rá, hogy nem ez volt a legfontosabb. Akkor tudtam meg, mi lett volna értékesebb, mikor már elvesztettem. Most eljöttem, hogy nevetess rajtam. Kiszáradtam és meggöbültem. Az arcomat ráncok borítják, az ujjaimat a reuma karmokká változtatta. Én meg fekszem a sötétben, és arról álmodozom, milyen lett volna az életem veled. *(Csönd)* Hülyeség. Tudom. Jóindulattal is gyerekségnek lehet nevezni. Rosszindulattal meg isten büntetésének. Az álmaim lettek a mankóim, amelyek segítettek átmászni ezen a keserves életen. Sokan irigyeltek Malmőben is, mert sikeres üzletembernek tartottak, de én tudtam, hogy az csupán burok. A bensőm nem igazán volt jelen. Akkor sem, mikor győzött a csapat, amelyet edzettem, akkor sem, mikor sajátommá lett az első cipőbolt, amelyet kölcsönre vásároltam. Kettévált az életem. Másképpen nem lettem volna képes leélni egy napot sem. *(Csönd)* Itt vagy még? Hányszor hívtalak az éjszaka sötétjében! *(Suttog)* Éva. Éva. Éva. Éva. Éva. *(Csönd)* A második feleségemet mindig felizgatta, ha éjjel meghalotta, hogy a nevedet suttogom. Nem hitte el, akármit füllentettem neki. Azt akartam bemagyarázni szegénynek, hogy én vagyok az ő Ádámja, ő pedig az én Évám. Nem hitte el. Nagyon ivott. Nem ezért. Már akkor is ivott, mikor feleségül vettem. Részezen vezetett, és kirepült egy kanyarban a kocsija. Három hónapig életben tartották, de nem lehetett megmenteni. Sokat szenvedett élete végén. És én mindenkit lefizettem, hogy tartsák életben. Mintha kínozni akartam volna. Pedig csak lelkiismeret-furdalásom volt, hogy nem szerettem elég őszintén. De hát szerettem én valakit elég őszintén? *(Csönd)* Erre nem vártam választ. Tudom a választ. Öregkoromra ismertem meg magam. Most már tudom, hogy kapkodva, föltételezett élvezeteimet habzsolva, meggondolatlanul életem le a rám szabott időt. Azt hittem, legalább önmagamat feltétel nélkül szerettem. Keserű pirulát nyeltem le, mikor rá kellett jönnöm, hogy eltoltam a dolgot. Nem mindig az a legjobb választás, ami abban a pillanatban a legkellemesebbnek tűnik. Talán nem tanítottak meg jól dönteni. Valószínűleg nem is lehetett engem erre megtanítani, mert túlságosan el voltam telve önmagammal. Hidd

el, naponta megszenvedem a rossz döntéseket. *(Csönd)* A legrosszabb tudni, hogy mások is szenvednek miattam. Éva? Itt vagy? Tudom, mennyi szenvedést okoztam neked. Bocsáss meg. *(Csönd)* Ne is szólj. Ha megbocsátasz, én akkor sem tudom magamnak elnézni vétkeimet. Elhibázott életekből még több elhibázott élet születik. Lehet, hogy rosszul tettem, mikor rászántam magam, hogy hazalátogatok, de elhatároztam, hogy elmondom neked, úgy halok meg, hogy tudatában vagyok hibáimnak. Nem gyónni akarok. Tudatom veled a tényállást. Ha azt mondom, bocsáss meg, az csak az érzéseimnek, a bánatomnak, a keserűségemnek kifejezése. Olyan az, mint a hullám tetején a hab. Tarka kis ráadás. A hullám akkor is lecsap, ha nincs hab a tetején. *(Csönd)* Emlékszel, hányszor hallgattuk a Duna hullámait? Azok voltak életem legszebb percei. Nem tagadom, örültem, ahányszor győztem a szőnyegen. Örültem, ahányszor becserkésztem egy nőt. Örültem, mikor lediplomáltam a főiskolán. Örültem, mikor megszülettek a gyerekeim. Örültem az unokáknak is. Miért szégyellném, így volt. De azok a délutánok, mikor kinn ültünk a Duna-parton, fogtuk egymás kezét, és hallgattunk, azok voltak életem legszebb percei. Nyugodt boldogság. Isten ajándéka. Tiszta és múlhatatlan percek. Nem kellett küzdenem értük. Nem kerültek semmibe. Adtam és kaptam a szerelmet. Minden részletében öröm és boldogság volt. Ragyogott ránk a késő októberi nap. Simogatott bennünket a meleg. Akkor még volt erdő a Duna partján. Akkor még tiszta volt a víz. Akkor még egész nap kinn heverészhettünk anélkül, hogy egyetlenegy ember arra járt volna. Emlékszel arra az ősze? Emlékszel a kezem melegére? A csókjainkra? Az volt az igazi szerelem, és én nem tudtam. Már régóta be kellett látnom, hogy csak emlékezni tudok a szerelemre. Nem panaszkodom. Van, akinek ennyi öröm sem jutott. Te vajon emlékszel-e rá? Éva? *(Csönd)* Azokért a percekért jöttem haza harminc év után. Csak egy kicsit itt lehessenek a közeledben. Csak még egyszer megláthassam a Dunát. Tudom, hogy az elmulasztotakat visszahozni nem lehet. Tudom, hogy riasztó vén pacák vagyok. Tudom, a Duna-part is megváltozott. De azt reméltem, megújul az emlék. A régi örömnek ismét megérzem az ízét. Emlékszel az

akkori Jóskára? Emlékszel arra az őszre? Mondjad! Éva? *(Halk kopogás)* Tessék! Ki az? *(Nyílik az ajtó)*

DÁVID Én vagyok. Dávid. Hoztam egy gyertyát. Elment az áram, mondom, ne maradjanak sötétben. Fölébredt már, Jóska bácsi?

KASZAP Fönn vagyok, csak heverészttem. Nem is tudtam, hogy nagyanyád is bejött a szobába.

DÁVID Igen. Ez a mama szobája, biztosan keresett valamit. Ugye, mama?

ÉVA Igaz. Kerestem valamit.

KASZAP Remélem, megtalálja. Még nem lógtam el a zsákmánnyal. *(Csak Dávid nevet)* Kiégett a biztosíték? Ki kell hívni a mestert?

DÁVID Visszatértek a régi jó idők, mikor még el-elment az áram. A tavalyi bombázások óta még nem hozták helyre a vezetékeket. Meg pénz is egyre kevesebb van ebben a széthullott országban. Nem jut a felújításokra, javításokra. Mi tréfából azt szoktuk mondani, azért veszik el az áramot, hátha akkor több gyerek születik. Mert-hogy abból is egyre kevesebb van.

ÉVA Fárasztod a vendéget, kislíam. Majd ha velünk él pár napig, maga is meglátja az itteni körülményeket.

KASZAP Engem minden érdekel, ami itthon történik. Esküszöm, érdekel.

ÉVA Persze. Malmóból izgalmas lehet érdeklődni Újvidék iránt.

DÁVID Összejött a család. Ha felkel, Jóska bácsi, akkor jöjjön ki, már várják. Tele van az egész szoba.

KASZAP Rögtön jövök. Olyan jó volt a sötétben heverészni.

DÁVID Hosszú volt az út. De nem muszáj ma este mindenkit meghallgatnia, megígértem a nevében, hogy külön-külön is meglátogatja a rokonokat.

KASZAP Ha lesz erőm, úgy is történik. Mindjárt felkelek.

DÁVID Majd a mama kivezeti hozzánk. Vigyázok a társaság jókedvére addig.

(Ajtó csukódik. Kis szünet.)

KASZAP Talán jobb is, hogy gyertyafénynél látsz meg. Előnyömré válik.

ÉVA Mindegy az már nekünk. Gyertyafény, neon vagy késő őszi napsugár.

KASZAP Semmi sem mindegy. Valamikor azt hittem, szerencsés ember vagyok. Tanultam, edzettem, cselekedtem, győztem. Nem vesztegettem az időm a részletekkel. Nem pepecseltem. Azt hittem, nekem mindig minden sikerül. Sok minden sikerült is. De nem véletlenül tértem vissza hozzád.

ÉVA Téged csak az bánt, hogy nem kerültem a trófeák közé.

KASZAP Engem az bánt, hogy sok nőt megismertem, de azt nem ismertem föl, mikor az egyetlen, az, aki nekem volt szánva, a kiválasztott, eléem került.

ÉVA Háromszor nőszültél. Akármilyen asszonyok voltak, szolgáltak téged, ne gyalázd az emléküket.

KASZAP Isten ments! Ők adtak erőt nekem. Gyerekeket szültek, segítettek a munkában, önbizalmat adtak. Önmagukat adták nekem. Én csak arról beszélek, hogy nem döntöttem helyesen, mikor megadatott a döntés lehetősége. Arról beszélek, hogy sok olyan nyugodt, örömteli percem lehetett volna még veled, amilyenekben részünk volt, de tévesen cselekedtem.

ÉVA Mikor megtudtam, hogy gyereked lesz Ilonától, természetesen félreálltam.

KASZAP Sohasem bocsátottál meg. Azóta se.

ÉVA Nem vagyok gyóntatópap. Nincs hatalmam ítélni fölötted. Aszerint viselkedtem akkor is, ahogy alakult a helyzet. Hogy kívántam volna férjhez menni hozzád, miközben tudtam, hogy egy másik asszony a te gyerekedet hordozza a szíve alatt?

KASZAP Ilona becsapott engem. Neki az tetszett, hogy lefekhet egy olimpiai bajnokkal. Hengegett mindenkinek, hogy feleségül fogom venni, miközben sohasem ígértem neki semmit, nem beszéltünk szerelemről. Egyszerűen összefeküdtünk, mert fűtött bennünket a testi vágy.

ÉVA Nem furcsállod, hogy a szép őszi délutánokról beszélsz nekem, de azokon az estéken edzés után bemásztál Ilonka ablakán? Itt a szerelem tisztasága, ott a testi vágy szépségei okoztak örömet férfiúi szívednek? Úgy gondolod, mindez járt neked? A következményekért meg a nők a felelősek?

KASZAP Meggondolatlan voltam. Erőt vett rajtam a sóvárgás, az indulat. Azt hittem, a szerelmi életem is győzelmek sorozata lehet.

ÉVA De nem lehetett? Hiszen az volt! Sok nőt akartál, és sok nőd volt.

KASZAP Iszonyatosabban nem szidhatsz, mint ahogy én szidom magam.

ÉVA Nem akartalak szidni. Nincs rá jogom. Te is magadnak számolsz el az életeddel, meg én is. Megtehetjük ezt magányunkban számtalanszor. Most menjünk, mert vár a társaság. Miattad szaladt össze a rokonság.

KASZAP Várj! Ne menj. Még valami fontosat akartam mondani. Annyi fontos dolgot akartam neked elmondani . . .

ÉVA Lesz rá időnk. Dávid kocsiztat téged a városban, de délutánonként tanít, akkor kiülhetünk a teraszra. Mindent elmondhatsz, ami a szíved nyomja.

KASZAP Várj! Oly régen láttalak . . . Nem miattuk, érted jöttem haza . . . (*Pohárcsörgés. Csorduló ital*)

JÁNOS Él még az öreg?

DÁVID Él és virul, csak nehezen cihelődik. Vittem be hozzá gyertyát, hogy lásson öltözködni. Itt lesz nemsokára.

JÁNOS Mire ideér, fele társaság spicces lesz. Még egy konyak, és nem forog a nyelvem.

PÉTERKE Anyu, most megkapjuk az ajándékokat?

ÁGNES Ne idegesíts, gyerek! Honnan tudjam, gondolt-e rátok öregapátok egyáltalán. Légy udvarias ha bejön, szaladj oda hozzá, és puszild meg.

PÉTERKE Nem szeretem a szakállát!

ÁGNES Miféle szakállát? Miből gondolod, hogy szakálla van?

PÉTERKE A Télapónak szakálla van.

ÁGNES Dédöregapád nem Télapó, hanem rokon. Szólítsd nagyapónak. Szólítsd dédinek. Vagy mondd neki, hogy Jóska tati. Annak örülni fog.

PÉTERKE És milyen a szakálla?

ÁGNES Egyáltalán nincs szakálla.

PÉTERKE Akkor nem is hozott ajándékot?

ÁGNES Nem az a fontos, hogy mit hozott, hanem az, hogy végre meglátod. Már nyolcéves vagy, és még sohase láttad a dédapádat.

PÉTERKE Miért nem jött karácsonyra? Nem voltam jó?

JÁNOS Ugyan hallgattasd el a fiadat, ha képes vagy rá. Körbe-körbe ugyanazt kérdezi.

ÁGNES Hadd kérdezze. Élesíti az eszét. Te mit kérdeznél, ha mernél?

JÁNOS Szerinted mit kérdeznék?

ÁGNES Igyad csak a konyakot, ne velem kötözködj.

DÁVID Igyon Ágnes asszony is még egy kis szíverősítőt. *(Csordul az ital. Pohárkoccanás)* Várjuk jó hangulatban az öreget. Talán ne vitatkozzunk fölöslegesen. Olyan ritkán jön össze a család.

ÁGNES Csak ne szakálja a gyereket, én csöndben vagyok.

JÁNOS Nem akartam bántani, csak idegesít, hogy a бүdös életben nem látta még a дэдöregapját, s közben semmi más nem érdekli mint az ajándékok.

ÁGNES Mintha téged, édes öcsém, nem érdekelne a te ajándékok.

JÁNOS Mit beszélsz? Milyen ajándékot várnék én a nagyapámtól?

ÁGNES Tudom jól, hogy ki akartok hozzá költözni. Julika elmondta nekem, hogy levélben kértétek, adjon garanciális levelet a számotokra.

JÁNOS Nem várok ajándékot senkitől. Két éve vagyok munkanélküli. Nincs miből élnünk. A kislányokat nem vagyok képes ruházni sem. Munkát akarok Svédországban. Hogy emberek módjára élhessünk. Elmentem volna én Németországba, Kanadába, az Északi-sarkra is, csak eltarthassam a családomat. Nem szégyen az, amit akarok. Élni akarok a két kezem munkájából. Tehetek én róla, hogy itt se munka, se fizetség?

ÁGNES Ne szakáld a kisfiam, én se szólok semmit. Azt hiszitek, mert elhagyott az a gazember, kiélhetitek magatokat rajtam?

DÁVID Kérlek benneteket, ne most veszekedjétek. Nincs sok értelme, hogy marjuk egymást.

ÁGNES *(sírásban tör ki)* Elvált asszony vagyok. Egyedül küzdök mindenki ellen. Megpróbálom úgy nevelni ezt a gyereket, mintha volna apja is. Semmi tiszteletet nem érdemlek?

PÉTERKE Ne sírj, anyu. Hátha mégis hozott ajándékot a Jóska tati. Azért mert nincs szakálla, még ragaszthat egyet. Nálunk az iskolában is Berényi tanító bácsi játszotta a Téliapót. Tudtuk, hogy nem igazi a szakálla, de azért elfogadtuk az ajándékokat.

- DÁVID Kérem szépen, mindjárt itt lesz az öreg. Tiszteljük meg azzal, hogy ne mindjárt terheljük meg saját gondjainkkal.
- JÁNOS Könnyű ezt mondani. Mit csináljunk, ha a gondjaink évek óta erősebbek, mint mi vagyunk?
- DÁVID Nem tudom, mit tehetnénk. Azt tudom, hogy az a terve, minden rokonához elmegy. Talán mindenki elmondhatja neki személyesen, mi a gondja, milyen segítséget kér tőle. Lehetséges, hogy az jobb esélyt ad minden rokon számára, mint hogyha most leöntjük saját bajainkkal.
- JÁNOS És az első rokon, aki kérhet tőle valamit, természetesen te leszel.
- DÁVID Nem tudom megakadályozni, hogy gyanakodjanak rám, ha gyanú él a szívükben. Az öreg nálunk helyezkedett el. Így akarta. Az biztos, hogy én igyekszem jó házigazdája lenni. Ezért senki kedvéért el nem mulasztom.
- PÉTERKE Te már kaptál ajándékot?
- DÁVID Hát persze.
- PÉTERKE Te mit kaptál?
- DÁVID A könnyeit. Telesírta az arcomat, mikor megölelt a röptéren. Egy kicsit még én is sírtam.
- PÉTERKE Még nem ragasztotta föl a szakállát?
- DÁVID Nem volt szakálla. Ha engem kérdezel, akkor nincs is nála semmiféle szakáll.
- PÉTERKE A kofferjában se?
- DÁVID Ott se. Nem hozott szakállat magával.
- PÉTERKE Akkor ajándék se lesz, hiába is várjuk.
- ÁGNES Ugyan, kisfiam. Mondtam már, hogy nem az ajándékok miatt jöttünk ide.
- PÉTERKE Akkor legalább együnk. Ha nincs ajándék, legyen vacsora.
(Nevetés. Hirtelen csönd vágja el)
- KASZAP Igazad van. Felületes fickó voltam. Csak a kellemes pillanatok jártak az eszemben. Csak a jelen. Az élvezet.
- ÉVA Ilona gyönyörű kisleány szült neked. János korán meghalt, de három szép unokát hagyott rád. Nem panaszkodhatsz, a természet gondoskodott róla, hogy leszármazottaid sokasodjanak.

KASZAP Nem kértem tőle. Bennem akkor a következményektől való félelem fel sem merült.

ÉVA Nem kérem tőled számon. A tényeket sorolom fel. Gyereket csináltál egy nőnek, s a gyerekek is gyerekei születtek. Ez nem szégyen, ez tény.

KASZAP Eszembe sem jutott, hogy gyerekem lesz. Ha tudtam volna, teszek ellene. Annyira én se voltam hülye, hogy ne hallottam volna az óvszerekről. Úgy képzeltem, téged szeretlek, de testi vágyaimat kielégíti a mohó szomszéd lány. Azt hittem, okos fiú vagyok.

ÉVA Okos fiú voltál.

KASZAP Ne gúnyolódj.

ÉVA Nem gúnyolódom. A természet saját törvényei szerint működik. Nem érdeklik a regényes történetek. Nem érvényesülhetnek a képzelet villanásai. Az érzések ihletése csak akkor érvényesül, ha a cselekvő személy számol vele. A megfogant gyerek nem tehet róla, hogy te csak az önérzetedet növelted, mikor megtermékenyítetted az anyját.

KASZAP Kegyetlen vagy.

ÉVA Kegyetlen? Öreg vagyok. Mondhatnám úgy is, hogy tapasztalt. Akkor gúnyolódhatnék, ha szűz lány maradtam volna. De három év után én is férjhez mentem, két gyereket szültem a férjemnek. Örültem nekik. Ma is örülök, hogy megtettem. Volt erőm megtenni. Választhattam akkor. Örök életemben búslakodom, vagy férfit keresek magamnak. Neked már volt gyereked. Te külföldre mentél.

KASZAP Beszélni se akartál velem.

ÉVA Sebet ütöttél rajtam. Hogyan fogadhattam volna közeledésedet? Hogyan kívántam volna veled családot alapítani, otthont teremteni, közös életet tervezni?

KASZAP Szerettél. Éppen azért, mert szerettél.

ÉVA Szerettelek.

KASZAP Bevallottad. Most végre bevallottad! Ennyi év után először hallottam tőled.

ÉVA Tudtad ezt akkor is. Tudnod kellett.

KASZAP Beszélni se voltál hajlandó velem.

ÉVA Igazam volt. Ma is úgy gondolom, igazam volt.

KASZAP Hogyan lett volna igazad? Tönkretetted mindkettőnk életét a makacssággoddal. A következetességeddel. Miért nem bocsátottál meg nekem?

ÉVA Megbocsátani? Ahányszor rád néztem volna, mindannyiszor eszembe jutott volna, hogy megcsaltál. És nem a múlt fájt volna, a jövő miatt rettegetem volna.

KASZAP De hát miért? Én csak becsületből ismertem el, hogy Ilona gyereke az enyém. Én mondtam neked, hogy csak téged szeretlek. Ha akkor megbocsátasz, sohasem veszem feleségül Ilonát. Egészen másként alakul a sorsunk.

ÉVA Becsület?

KASZAP Igen, engem úgy tanítottak otthon, hogy ami hibát elkövet az ember, annak viselje becsületesen a következményeit.

ÉVA A becsület kérdése abban a pillanatban merülhetett volna fel, mikor bemásztál a lány ablakán.

KASZAP Már annak is örülök, hogy ennyi év után a szememre hányod.

ÉVA Annyiszor gondoltam végig, hogy ezt a kijelentést nyugodtan ténymegállapításnak veheted. Nincs már mögötte érzelem. Akármerre forogtad, amikor beugrottál a szobájába, a becsületed eldőlt. Egyik lányt szeretni, másik lánnyal hálni, az már nem becsületbeli, hanem erkölcsi kérdés. Az a gyerek pedig akkor is a tiéd volt, ha nem ismered el az apaságot a törvény előtt. Nézd meg az unokáidat. A dédunokádat. Harmadízíglén se tagadhatod meg, hogy a véredből való.

KASZAP Mégis. Ha letagadom az egészet, akkor ma a feleségem lennél.

ÉVA Bizony, tévedsz. Azt mondd, hogy viselted az elkövetett hiba következményeit.

KASZAP Így igaz. Nem akartam hazudozni.

ÉVA Az a különbség köztünk, hogy én soha nem tekintenék egy beteljesedett viszonyt hibának.

KASZAP Úgy értem, az a nő, Isten nyugosztalja, nem csupán engem engedett be azon az ablakon. Átugrotta azt más is.

ÉVA Tudtad ezt akkor is, mikor rászántad magad, hogy te is belekóstolsz a felkínált kalácsba.

KASZAP Mondom, hogy nagy hiba volt.

ÉVA Nem hiba volt, hanem döntés.

KASZAP Éretlen voltam. Hiába voltam erős, hiába viseltem az olimpiai érmet, hiába jelentek meg a fényképeim az újságokban, lélekben tacsó voltam. Rossz döntést hoztam. Elismerem. Akkor is elismertem, mikor a helyzet rákényszerített, hogy végig gondoljam tetteimet.

ÉVA A múltat nem lehet visszacsinálni. Mikor az a lány beengedett az ablakán, mikor beengedett az ágyába, nemcsak befogadott téged. Elfogadott. És amikor gyermeket fogant tőled, te is elfogadtad őt, mint leendő gyermeked anyját. Ez nem hiba. Ez visszafordíthatatlan döntés.

KASZAP Úgy beszélsz velem, mintha te soha az életben még nem hoztál volna rossz döntéseket.

ÉVA Igazad van. A régi fájdalom tört föl bennem. Mégiscsak ítélkezem fölötted.

KASZAP Pedig már megbüntettél.

ÉVA Igyekeztem úgy élni, hogy elfelejtselek.

KASZAP Ilyet ne mondj! A saját édes öcsémhez mentél feleségül. Hogyan felejtettél volna el?

ÉVA Nem hánytorgathatod a múltat. Az öcséd őszintén szeretett engem. A haláláig szeretett. A kórházi ágyon zokszó nélkül feküdt, mikor fogtam a kezét. Az utolsó szava hozzám szólt. És én huszonegy évig hű felesége voltam. Kétszer veszünk össze a negyedszázad alatt. Azon vitakoztunk, hogy milyen színűre fessük a vaskaput, meg azon, hogy a második gyereknek a te anyád után vagy az én anyám után adjunk-e nevet. Ha hiszed, ha nem, mi más kérdésben még csak össze se szólalkoztunk.

KASZAP Irigyeltelek benneteket mindig. De nem ezért. Viszont ezek a tények mit se változtatnak azon a döntésen, hogy férjhez mentél a saját öcsémhez.

ÉVA Szeretett. Megkérte a kezemet, s ha férjhez akartam menni, döntennem kellett. Ma se bánom, hogy úgy döntöttem. Kiegészítettük egymást. Jó férj volt. Figyelmes, szorgalmas, csendes.

KASZAP Engedelmes . . .

ÉVA Ne gyalázd Karcsi emlékét, nem érdemli meg.

KASZAP Ne haragudj. Az évek hosszú sora alatt felgyülemlett irigység jele.

ÉVA Akkor én most vessem a szemedre, hogy kétszer nőültél Svédországban? Útjaink elváltak, évekig nem is hallottam rólad, mi közöm lenne utólag ahhoz, miket műveltél ott? Még az öcséd temetésére sem jöttél el. Velünk nem tartottad a kapcsolatot, a saját gyerekednek meg csak karácsonyra meg születésnapjára írtál képeslapot. Most mit akarsz?

KASZAP A gyerekről gondot viseltem, amíg saját lábára nem állt. Minden gyerekemről gondoskodtam, ahogy tudtam. Levelet írni meg sose szerettem.

ÉVA A te dolgod. Úgy éled az életed, ahogy akarsz. De most mit akarsz? Miért kényszerítesz, hogy újra föltépjem a régi sebeket?

KASZAP Mondtam már. Csak látni akartalak még egyszer. Csak azt szerettem volna hallani, hogy megbocsátasz. Más célom nincs.
(Hatalmas lárma. Haragos kiáltások)

HANGOK Nekem is jár valami! Nem teszitek rá a kezeteket az öreg vagyonára! Azt hiszitek, majd bedől a pletykáitoknak? Mindent elvonnétek a gyerekeimtől? Nem adhat mindenkinek szállást Svédországban, azt írta, hogy az öregek otthonában él. Kötelessége menteni a családot. Lassan éhen halunk, ha nem segít. Ne avatkozzatok bele, hogy én mit mondok neki. Csak a magad nevében beszélj! Hagyjál te nekem békét, én sose bántottalak. Ne csapkodjad az asztalt, mert majd én is odacsapok!

DÁVID Emberek! Csend legyen!

HANGOK Ne rángasd a kabátom, mert elszakad. Milyen jupon beszélsz te az én feleségemről? Ki akarja kirabolni az öregapját? Én becsületes ember vagyok. Te sem vagy külön a Deákné vásznánál. Rokoni látogatásra jöttem, nem vitaestre. Hiába játszod az előkelőt, éppen annyit érsz, mint én.

(Dörrenés. Csend lesz)

DÁVID Kérlek benneteket . . . Legyünk emberek. Kinyitottam egy pezsgőt, nem pisztoly volt, de legyetek szívesek nyugodtabban viselkedni.

PÉTERKE Ők se kaptak ajándékot, azért mérgesek?

ÁGNES A felnőttek is tudnak gyerekesen viselkedni. Most éppen azt játszottuk.

PÉTERKE Ilyenkor valaki a sarokba áll az osztályban.

DÁVID Elmegyek, megnézem, csak nem lett valam baja az öregnek.

Kérlek benneteket, addig beszélgessetek nyugodtan.

(Székek tologatása)

JÁNOS Kérlek, bocsáss meg nekünk. Talán azért kiabáltunk, mert most mindenki ben főlcsillant a remény, hogy változtathat az életén.

ÁGNES Nem sok alapja van a dolognak, mert a mi nagyapánk eddig se igen érdeklődött irántunk.

JÁNOS A háború alatt kétszer telefonált, hogy megvagyunk-e. Azt hiszem, ennyire még sose erőltette meg magát.

ÁGNES Talán mindnyájan arra gondoltunk, ha személyesen is elpanaszoljuk neki bajainkat, akkor megpróbál segíteni. Elvégre utódai vagyunk.

JÁNOS Azt se tudjuk, cipőgyáros-e még, vagy eladta az üzemet, vagy az ottani gyerekeire hagyta az egészet. Keveset tudunk róla. De kapaszkodunk minden szalmaszálba.

DÁVID Én ebbe nem szólhatok bele. Csak arra kérlek benneteket, örvendeztessük meg egy kellemes vacsorával.

PÉTERKE Én már megettem két szelet kenyeret. Otthon is szeretem a kenyeret, sóval, paprikával. Anyu néha megszórja cukorral.

DÁVID Megyek. Idehozom. Lehet, hogy ő is fél ettől a találkozástól.

Ki lát más ember lelkébe? Nem tudtam kiismerni. A repülőtértől hazáig csak másfél óra az út.

(Csönd)

KASZAP Engedd meg, hogy ezennel megkérjem a kezedet.

ÉVA Megbolondultál? Ne térdelj itt a parkettán, mert csupa por lesz a nadrágod.

KASZAP Valamikor elmulasztottam, de most mindent pótolok. Éva, légy a feleségem.

ÉVA Nevetnem kell. Eddig háromszor nősültél, nem volt elég?

KASZAP Csak téged szerettelek. Mindig téged szerettelek.

ÉVA Öt gyereked van három asszonytól. Ha jól tudom, hét unokád született eddig. Most akarsz szerelmi házasságot kötni?

KASZAP Még sokat jóvátehetünk elmulasztott életünkéből. Légy az enyém.

ÉVA Ugyanolyan komolytalan maradtál, amilyen voltál is. Azonnal kelj fel!

KASZAP Addig térdepelek itt, amíg igent nem mondasz.

ÉVA A te térded bánja. Elfelejtetted, hogy hatvannyolc éves vagy?

KASZAP Mit számít az? A szívem fiatal. A szívem érted dobog.

ÉVA A te nagy szíved, hál' istennek, sokakat befogadott.

KASZAP Ne kételkedj őszinte érzéseimben. Meghalok érted. Éva, téged akarlak.

ÉVA Kétszeres nagymama vagyok. Nem fogom az unokáimat elhagyni.

KASZAP Vállalom az unokáidat. Vállalom, hogy ott éljünk, ahol te akarsz. Mindent vállalom, csak légy a feleségem.

ÉVA Sok minden járt a fejemben, mikor azt kérted, hogy nálunk lakhass, de hogy ilyesmire vetemedsz, az nem fordult meg a kisgyamban sem.

KASZAP Évám, én férfi vagyok. Boldoggá teszek, meglátod.

ÉVA Én meg nő vagyok, és elég a boldogságomhoz, hogy nyugodtan élek. Nem kell hozzá egy elvetélt Don Juan.

KASZAP Bevallottad, hogy szerettél!

ÉVA Egy nemzedék azóta kihalt.

KASZAP Gyere, simulj hozzám, majd meglátod, neked is tetszeni fog... *(Dulakodás)*

ÉVA Ne bújj a szoknyám alá . . . Eressz el, ha mondom. *(Lihegés)*

KASZAP Tudtam, hogy a szerelmem eljön a felhőkön át . . .

ÉVA Ne nyúlkájl már, nem kellesz nekem . . .

KASZAP Éreztem, hogy a vonzerőd eljön hozzám a felhőkön át . . . *(Pofon csattan)*

ÉVA Vén trotli, mit képzelsz magadról? Velem akarsz birkózni öregkorodban?

KASZAP Most végre boldogok leszünk . . . Most azonnal . . . Én érzem, hogy eljön . . . Érzem . . . *(Hörög)*

ÉVA Jézus, Mária!, ez infarktust kapott! Dávid! *(Kiabál)* Dávid, fiam!

Gyere! Dávid! *(Test puha puffanása)* Itt fog meghalni a házamban.

Mentőket kell hívni. *(Nyílik az ajtó)*

DÁVID Mi történt? Miért fekszik Jóska bácsi?

ÉVA Mert meghalt, fiam. Hirtelen rosszul lett, és meghalt. Szaladj át

Komáromiékhoz, nekik van mobil telefonjuk. Hívjátok a mentőket!

DÁVID De hát mi történt vele? Mit mondott?

ÉVA Azt mondta, hogy eljött a felhőkön át. Vagy hogy majd eljön a felhőkön . . .

DÁVID Nem értem, mit jelent.

ÉVA Szaladj a mentőkért. A felhőkkel majd a meteorológusok törődnek . . .

(Zene és lejelentés.)